

Crisis Theologica

In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi controversiæ,
subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Crisis Theologica - In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi
controversiæ, subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Casnedi, Carlo Antonio

Ulyssipone, 1712

§. I. Aliqua.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84796](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84796)

excludant certitudinem reflexam tamquam non necessariam, (loquor de plerisque) attamen ipsi iudicio directo probabiliori dant

P. Thyrf. certitudinem non peccati. Ita P. D. Thyrf. P. Muniesl. Palanco *qu. 33. n. 6.* ubi ait, quod ad formaliter honeste operandum necessaria sit aliqua certitudo de honestate objectivâ operis eliciendi; M. Merc. *l. c. Phil. pag. 14.* citans Arist. D. Thom. Caietan. & alios, M. Mart. de Prado *cap. 1. de Conf. qu. 3. n. 8.* P. Scild. *tr. 1. cap. 3. n. 19. assert. 2.* ubi ait: Con-

scientia permittens probabilis, quæ habet adiunctam formidinem de peccato formali admittendo, sufficit ad hoc, ut eam sequens, & juxta illam operans non peccet formaliter, dummodo sit incommodum sequi tutiorem, & accedat iudicium reflexum certo sine formidine dictans, quod liceat sine peccato sequi conscientiam probabilem; non sufficit tamen sine illo iudicio reflexo certo. Hæc P. Scild. Probabiliorista, qui non tantum requirit certitudinem, sed hanc sumit à iudicio reflexo, adeoque præter iudicium probabilius directum, recurrit, & tamquam necessarium exigit iudicium reflexum certum de licito usu probabilioris, nam per probabilem venit, juxta illum, probabilior. Ergo à primo ad ultimum certum est, juxta omnes DD. aliquam requiri certitudinem: ergo qui eos dividunt in eos, qui requirunt certitudinem, & in eos, qui non requirunt, malè dividunt; sed dividendi sunt in eos, qui eam certitudinem à iudicio reflexo sumendam docent; & in eos, qui sine iudicio reflexo inesse dicunt ipsi opinioni certo probabili, aut probabiliori practicæ.

N.

14.

P. Moy.

P. Suar.

P. Teril.

P. Esp.

P. Hau-

nol.

P. Faber.

P. Atria.

C. Pall.

Herinx.

Maltr.

Caram.

Bordo.

Mynex.

Hinc est, quod supponitur tamquam certum à Theologis, quod ad rectè operandum necessarium sit iudicium practicum moraliter certum, undecumque deinde ea certitudo oriatur; & ideo P. Moya *tom. 2. qu. 8. & tom. 1. tr. 1. qu. 6. §. 6. n. 36.* dixit: Sententia asserens ad rectè operandum necessarium esse iudicium practicum moraliter certum, est omnino tenenda; P. Suar. *1. 2. d. 12. sect. 3. n. 2.* ut voluntas sit recta, necessarium est iudicium practicum certum de honestate objecti, & actionis; P. Teril. *qu. 1. de Conf. n. 8.* nulla fides potest esse bona, seu sufficiens ad excludendum peccatum, quæ non reddat operantem saltem moraliter certum se non peccare; P. Elparza *lib. 3. qu. 22. ad 5.* quod ultimum dictamen conscientie semper sit evidens; P. Haunoldus *lib. 2. cap. 3. contr. 1. n. 238.* quod regula proxima actus moralis debeat esse evidens, & infallibilis; P. Faber *dial. 1. de opinion. prob. & alibi,* quod iudicium practicum de non peccato, aut honestate debeat esse certum, quia non licet ope-

rari cum formidine rationali de peccato; P. Arriaga *1. 2. d. 13. sect. 2. n. 25.* ut quis licite opereatur, debet esse moraliter certus se non peccare, nec satis, quod probabiliter putet se non peccare; si enim probabile tantum est se non peccare, poterit falli, & reverà peccare; C. Pallav. *1. 2. d. 9. qu. 4. art. 1. n. 5.* quod conscientie iudicium debeat esse evidens. Idem aiunt Herinx *tom. 2. n. 4 & 31.* Maltr. in *2. d. 5. n. 41.* Caram. in *Dialect. n. 399.* Bordon. Mynex, & alij omnes.

SECTION II.

Advertenda.

§. I.

Aliqua.

SUMMARY.

Tam Reflexista statuentes necessitatem iudicii reflexi, quam Non-Reflexista eam negantes, exigunt certitudinem de non peccato, n. 15. Præfens difficultas, an ad operandum satis sit opinio probabilis, locum habere potest contra Tutoristas, aut Probabilioristas, an satis sit tutior, an satis probabilior, n. 16.

Ostendo, n. 17.

Argumentum manet integrum contra Probabilioristas, & Tutoristas, ibid.

Quæro contra eosdem, an certitudo in se ipsi probabiliori, & tutiori, an iudicio reflexo de licito usu probabilioris minus inta, aut tutioris minus probabilis? n. 18.

Hæc quaestio, undenam certitudo de non peccato derivetur, est communis, tam Probabilistis, quam Anti-Probabilistis, n. 19.

Demonstro, ibid.

Minus probabilis de non peccato materiali, & de honestate materiali est certa de non peccato formali, & de honestate formali, ibid.

Quaestio semper est de certo probabili, an satis sit? n. 20.

Quid sit certitudo formalis intellectualis? n. 21.

S. Thom. ibid.

Unde oriatur essentialis determinatio actus certi ad verum? Ibid.

Formalis certitudo adhesionis convenienti fidei oriatur à voluntatis imperio, ibid.

Egregia D. Thom. quoad hoc doctrina, ibid.

Sicut ut actus fidei sit certus, satis aliqua species certitudinis, ita ut conscientia sit certa, n. 22.

Fides habet certitudinem adhesionis affectivæ, non autem speculative ab evidentia, ibid.

Conscientia est certa certitudine veritatis practica, non veritatis speculative, ibid.

Sicut formido imprudens non obest Fidei Divine, ita nec conscientia certo probabili, ibid.

Quid veritas formalis speculativa, quid practica? n. 23.

Quid

Quid certitudo formalis speculativa, quid practica? Ibid.

Conscientia esse potest speculative falsa, & practice vera, Ibid.

Conscientia esse potest speculative non certa, & practice certa, Ibid.

Judicium invincibiliter erroneum est speculative falsum, & practice verum, & certum de non peccato, n. 24.

Hoc docet Scotus, n. 25.

Immo docet ad judicium invincibiliter falsum sequi posse actum honestum, Ibid.

Caetanus veritatem speculativam, & practicam acutè exponit, n. 26.

A diversis terminis sumitur, Ibid.

Sicut actus potest esse speculative falsus, & practice verus, ita potest esse certus de veritate practica, non autem de speculativa, Ibid.

neccesitet ad sequendam semper probabiliorē, ut faciunt Probabilioristæ, sive necessest ad sequendam semper tutiorem, etsi minus probabilem, ut Tutoristæ, ut deinde animadversum vidi à P. de la Fuente *disf.* 4. P. de la n. 55. Quapropter miror Tutoristas, & Probabilioristas petere à nobis, unde opinio minus probabilis sumat suam certitudinem de non peccato, aut de honestate formali, cum hoc ipsum ego petam ab ipsis, unde probabilior, aut tutior sumat suam certitudinem de non peccato, aut de honestate formali. Vel enim probabilior, & tutior, est per se ipsam formaliter certa; & tunc hoc ipsum ego dico de minus probabili minus tutā: vel est certa per syllogismum reflexum, quatenus certum est licere sequi probabiliorē minus tutam, aut tutiorem minus probabilem? & tunc hoc ipsum dicent omnes Probabilioristæ derivantes certitudinem in opinione minus probabili ex syllogismo reflexo; volunt enim certum esse licere sequi minus probabilem, ita ut probabile non sit, quod non liceat eam sequi, & necessarium sit sequi tutiorem, aut probabiliorē.

Explico. Arguit Anti-Probabilista contra nos: Ad rectè operandum necessarium est 17. judicium certum de rectā operatione: sed opinio probabilis non est judicium certum: ergo opinio probabilis non est satis ad rectam operationem. Retorquero in Probabilioristas, & Tutoristas. Ad rectè operandum necessarium est judicium certum de rectā operatione: sed neque probabilior minus tutā, neque tutior minus probabilis est judicium certum: ergo nec tutior, nec probabilior satis est ad rectam operationem. Ecce integrum argumentum, sive quis sit Tutorista, sive Probabiliorista, sive Probabilista. Quo jure igitur tantum contra nos exardecunt Anti-Probabilistæ negantes licitum usum opinionis certò practice minus probabilis; ex eo quia minus probabilis non est certa de non peccato, & de honestate operationis, cum nec probabilior, nec tutior sit de ipsā certa? Igitur sive sis Probabiliorista, sive Tutorista, teneris huic argumento respondere, & dicere vel non esse necessariam certitudinem de non peccato, & de honestate operationis ad rectam operationem, quod tamen nemo dicit; vel admissio ut necessario ad rectam operationem judicio certo de non peccato, & de honestate operationis, assignare debes undenam hauriat eam certitudinem conscientia operans.

Sic enim Probabiliorista, aut Tutorista N. dicat ipsam opinionem probabiliorē, aut 18. tutiorem esse se ipsā formaliter certam; hoc

Antij. idem

N. 15.

P. Bard. P. Oved. M. Merc.

N. 16.

Primum est, quod, etsi primā facie videantur inter se Doctores contrarij, reverā tamen in hoc omnes veniunt, quod ut quis sine peccato, & honestè operetur, habere necessario debeat judicium certum de non peccato, & de honestate operationis; quo judicio certo si careat, illicitè operabitur. Cur autem teneamur habere hoc judicium certum, dicam paulo post. Quare P. Bardi, & P. Oved. l. c. & M. Merc. l. c. dicunt quod AA. citati pro secundā opinione non differant à citatis pro primā. Verumtamen etsi omnes DD. tam pro primā, quā pro secundā citati cōveniant in necessitate judicij certi de licitā operatione, adhuc tamen toto cælo differunt, nisi crasse hallucinor; nam omnes negantes necessitatem judicij reflexi, sive sint Probabilistæ, sive Probabilioristæ, dicunt omnem opinionem practice probabilem esse se ipsā formaliter certam, adeoque se solā satis esse sine alio judicio reflexo ad licitè operandum, ut infra ostendam: Doctores autem tuentes necessitatem judicij reflexi, sive sint Probabilistæ, sive Probabilioristæ, negant opinionem practice probabilem esse certam, & ideo necessario requirunt aliud ultimum judicium practicum certum exclusivum formidinis; quod judicium est reflexum, quia reflectit supra licitum usum opinionis probabilis; & est certum, quia supponunt, ut sibi certum, quod ille usus licet.

Secundum est, quod præsens difficultas, an ad licitè operandum satis sit opinio probabilis, non est peculiaris, nec restringenda ad solam opinionem tuentem licitū usum cujusque opinionis certò practice probabilis, immò est communis etiam sententiæ neganti licitum usum opinionis certò practice probabilis; sive deinde ea sententia negans

Tom. III.

idem dicam de minus probabili, quod sit se
ipla formaliter certa de non peccato, & de
honestate operationis. Si autem dicat, quod
præter opinionem probabiliorem; aut tutio-
rem requiratur aliud iudicium certum, quod
sit consequens deductum ex his præmissis,
quas dicunt certas; nempe, *Licet sequi, im-
mò necesse est sequi opinionem probabiliorem, aut
tutiorē: sed opinio docens licere die festo pictu-
ram* (quidquid sit de veritate exempli; in
his enim non requiritur veritas) *est probabi-
lior, & tutior: ergo licet, immò necesse est hanc
sequi.* Si, inquam, hoc dicant, nempe, quod
illud ultimum iudicium de licentia, immò
de necessitate sequendi hanc, quia est tu-
tior, aut probabilior, sit certum, quatenus
utramque præmissam supponunt certam;
& illud ipsum iudicium certum reflectens
supra licentiam, immò necessitatem sequen-
di tutiorem, aut probabiliorem esse, quod
dirigit ad volitionem honestam picturæ die
festi, & quod certificat operantem de non
peccato, & de honestate; hoc ipsum dice-
re poterunt, immò dicunt plerique Proba-
bilistæ, nempe hoc iudicium, *Licet sequi
hanc opinionem minus probabilem præctice de pi-
cturæ die festo*, hoc, inquam, esse regulam im-
mediatam volitionis honestæ, & illud ipsum
iudicium esse certum, quatenus deductum
ex duplici præmissa illis certâ, nempe ex his,
*Licet sequi opinionem minus, certo tamen pro-
babilem præctice: sed opinio docens licere die festo
picturam est talis: ergo licet hanc sequi.*

N.
19.

Vides igitur, quod à nemine notatum
vidi, difficultatem præsentem, undenam
certitudo de non peccato, aut de honestate
operationis habeatur, esse communem om-
ni sententiæ, sive obliganti ad tutius, etsi
minus probabile, sive ad probabilius, etsi
minus tutum; sive deobliganti ab utroque,
& admittenti licitum usum cuiusvis opi-
nionis minus probabilis. Quæro enim, an
hoc iudicium reflexum supra tutiorem, aut
probabiliorem, sit certum? Si affirmant; præ-
terquamquod falsum dicent, ut probavi d.
10. & 11. hoc idem Probabilista dicet de
hoc iudicio reflexo supra licitum usum opi-
nionis minus probabilis, *Licet sequi omnem
opinionem, certo tamen præctice probabilem, esse
certum.* Rursus quæro, an illud iudicium,
Necesse est sequi tutiorem, aut probabiliorem,
adeoque hanc opinionem, sit regula formalis
immediata, & proxima dirigens ad rectam
operationem? Si affirmant; hoc ipsum di-
cet Probabilista de hoc iudicio reflexo, *Li-
cet sequi omnem minus; dummodo tamen certo
probabilem præctice; atque adeo hanc opinio-*

*nem, quod sit regula immediata, & proxi-
ma dirigens voluntatem ad rectam operatio-
nem.* Si autem negent, quod illud iudicium
reflexum sit necessarium, sed ipsam opinio-
nem probabiliorem, aut tutiorem esse regu-
lam immediatam dirigentem voluntatem ad
recte operandum, hoc ipsum ego dicam, im-
mò, ut ostendam, quilibet, sive Probabilisti-
sta de probabili, sive Tutorista de tutiori,
sive Probabilista de probabili dicere debet
ipsam opinionem minus probabilem esse regu-
lam immediatam dirigentem voluntatem
ad rectam operationem. Quod si quis inhet,
quomodo in minus probabili de non pecca-
to detur certitudo de non peccato; instabo
& ego, quomodo in magis probabili de non
peccato detur certitudo de non peccato;
non enim per hoc quod sit probabilius non
esse peccatum ita operari, ideo certum est
non esse peccatum. Addo quod minus pro-
babilis est minus probabilis de non peccato
materiali, & de honestate materiali; est ta-
men certa de non peccato formali, & de
honestate formali. Patet igitur integram
quoad omnia tam juxta Probabilistas, quam
juxta Anti-Probabilistas manere difficultatē.

Tertium est, quæstionem sepe esse N.
de opinione certo probabili præctice; de hac
enim quæritur, an se solâ satis sit ad licitè
operandum; atque adeo si opinio sit
vel dubiè probabilis, quatenus suspensio
omne iudicium de ejus probabilitate; vel
probabiliter probabilis, quatenus formo iu-
diciū purè probabile de ejus probabilitate;
sive deinde sit probabilius probabilis,
quam non probabilis; sive sit eque proba-
biliter probabilis, ac non probabilis; sive
sit probabilius non probabilis, quam proba-
bilis; nulla ex his opinionibus, ne quidem
accedente altero iudicio reflexo, satis erit ad
licitè operandum. Porro, quod nec dubiè
probabilis, ut omnes sentiunt, nec probabi-
liter probabilis, ut ferè omnes supponunt,
satis sit, paulo post ostendam.

Quartum est, quid sit certitudo formalis, N.
& intrinseca actibus intellectus, (que sola 21.
nomen certitudinis meretur, nam certitudo
objectiva, quâ objectum, ut loquitur S. Th. 2. 2.
2. 2. qu. 4. art. 4. non potest aliter se habere,
est potius necessitas objecti, quam certitu-
do) certitudo, inquam, formalis intellectu-
lis, juxta S. Thom. in 3. dist. 23. qu. 2. art.
2. non est nisi determinatio intellectus ad
unum ex contradictoriis, illudque verum;
quod idem tradit 1. p. qu. 1. art. 5. corp. & C.
Caiet. ib. vel, ut alij loquuntur, est indefe-
ctibilitas actus intellectus à vero. Quod si
quæritur, undenam oriatur ea essentialis
conne-

connexio cum vero, aut ea indefectibilitas à vero: dico quòd S. Thom. Caiet. & alij volunt oriri à lumine; & ideo S. Thom. ait scientiam habere certitudinem ex lumine naturali essentialiter connexo cum vero, & fidem à lumine supernaturali. Porro omiffis pluribus certitudinis speciebus non tantum intellectus, sed etiam voluntatis, de quibus passim Theologi, præcipue in materia de Fide, placet breviter referre, quia ad rem nostram facit, quod habet S. Thom. qui vult formalem certitudinem adhesionis, quæ nostræ fidei tribui solet, derivari ab imperio voluntatis in intellectu; & ideo S.D. negat actibus Fidei Theologicæ certitudinem adhesionis purè intellectualem, ita in questionibus de Veritate *qu. 14.* quæ est de Fide, *art. 1. in corp.* ait, intellectum per actum scientiæ quietari, quasi per visionem veris, non ita per actum fidei, sed adhuc suspirare inquisitionem de his quæ credit, quamvis firmissimè eis assentiat, quatenus captivatur terminis alienis, nempe à voluntatis imperio, & non propriis, nempe ab evidentiâ rei; inde est quod in credendo potest insurgere motus de contrario ejus, quod firmissimè credit, quamvis non in sciente. Idem repetit *ib. qu. 10. art. 12. ad 6.*

Ex quâ doctrinâ deduco 1. quòd sicut, ut actus Fidei Theologicæ sit certus, non est necesse, ut sit certus omni certitudinis genere, sed satis, ut aliquâ certitudine sit certus, nempe certitudine adhesionis affectivæ, etsi non sit certus certitudine adhesionis speculative derivatæ ab evidentiâ; ita multo magis, ut conscientia, seu opinio certò probabilis practicè sit certa, necesse non est, ut sit certa certitudine veritatis speculative, sed satis certitudine veritatis practicæ. Deduco 2. quòd sicut non obest Fidei Theologicæ certissimæ imprudens formido, ut ait S. Th. ita neque certitudini, quam do opinionioni certò probabilis practicè, non obstat formido. Quintum est, quòd cum certitudo formalis, ut dixi *num. 2. 1.* sit essentialis connexio actus intellectualis cum veritate, ita ut repugnet actum esse certum, & non esse affirmatum suæ veritati; veritas autem formalis, ut sæpe dixi *d. 4. & 5.* alia sit speculativa, quæ non est nisi conformitas actus speculantis objectum (sive objectum sit quid practicabile, sive non) cum eodem objecto ut est in re, quæ veritas formalis speculativa dici etiam solet veritas logica: alia verò sit veritas formalis practica, quæ non est nisi conformitas actus intellectus cum objecto, ut est prudenter in mente, seu ut proponitur conforme cum primis regulis morum; ita ut ille actus con-

scientiæ sit speculative verus, qui repræsentat objectum ut est in re; ille actus conscientiæ sit practicè verus, qui se, & objectum ad quod dirigit, exercere conformat regulis morum. Ita alia est certitudo formalis speculativa, quæ non est nisi connexio actus cum veritate speculativa, seu connexio essentialis talis actus speculative veri cum objecto ut est in re: alia est certitudo formalis practica, quæ non est nisi essentialis connexio talis actus practicè veri, & objecti per eum directi cum veritate practica, seu cum regulis morum. Hæc omnia patent ex *d. 4. & 5.* ubi dixi quid sit veritas speculativa, & practica, & ibi ostendi quomodo conscientia esse possit speculative falsa, & practicè vera, quatenus talis actus conscientiæ potest non esse conformis objecto ut est in re, & adhuc esse conformis regulis morum, ut constat in judicio invincibiliter erroneo; ita facile constat quomodo actus conscientiæ esse possit speculative non certus, & tamen esse practicè certus, ut contingit judicio certo probabili, aut probabiliori.

Si enim dictamen certò speculative falsum potest esse practicè verum, ut contingit in judicio invincibiliter erroneo, atque adeo potest, ut Fides docet, esse saltem regula negativa morum; immò si dictamen certò carens, immò excludens omnem speculativam certitudinem, potest habere certitudinem practicam, ut eidem judicio invincibiliter erroneo accidit, multo magis dictamen probabiliter speculative verum, & probabiliter certum certitudine speculativa, poterit esse practicè verum, & practicè certum, seu habere certitudinem practicam, quod bene tenendum.

Hæc omnia vidit subtilissimus Scotus in *N. 4. dist. 9. qu. un.* ubi ostendit veritatem practicae stare posse cum falsitate speculativa, seu cum falsitate à parte rei; & quòd certa probabilitas satis sit, ut actus sit practicè verus, etsi speculative, seu ut est in se, sit falsus; & ideo rectè Scotus ait, quòd qui præmissò diligenti examine communicat, nullam in se culpam lethalem agnoscens, adhuc honestè operatur, etsi culpa lateat. In quo casu habetur tunc certitudo de veritate practica, seu de bonâ operatione, etsi adsit falsitas speculativa, ut scitè notat Mastrius in *2. dist. 5. n. 108.* ubi etiam advertit, quòd in presenti per judicium speculative rectum veniat illud, quod est conforme objecto virtutis, seu bonitati objectivæ ut est à parte rei, & non tantum ut habet esse in intellectu; & quòd per practicè rectum veniat judicium, quod est conforme objecto, ut est prudenter

in

in mente, five objectum ita sit, aut non sit à parte rei, ut est in mentes; & hæc dicitur veritas practica.

N. Idem vidit acutissimus Caiet. 2. 2. qu. 60.
26. art. 4. qui bene utramque veritatem expli-
Caiet. cuit; & ego ex eodem explico utramque cer-
titudinem speculativam, & practicam. Ait enim: Intellectus practicus in moralibus dupliciter concurret, ut cognoscens, & ut dirigens, & quod non eodem modo verus est ut cognoscens, & ut dirigens, sed diverso modo; nam ut cognoscens, verus est per conformitatem ad rem cognitam, sicut intellectus speculativus; ab eo enim, quod res est, vel non est, oratio dicitur vera, vel falsa; sed ut dirigens, verus est per conformitatem ad appetitum rectum, ut dicitur in 6. Ethicorum. Hæc Caietanus In quibus verbis habeo 1. intellectui practico in moralibus, seu conscientie convenire posse veritatem tum speculativam, tum practicam: 2. à diversis terminis sumi veritatem speculativam, & practicam; nempe speculativam à conformitate objecti ut est in re; practicam à conformitate objecti ut est in mente cum regulis morum; id est à conformitate actus dirigentis, & operis directi cum appetitu recto, seu regulis morum: 3. ut intellectus practicus sit verus, satis esse conformitatem cum regulis morum, seu appetitu recto: 4. sicut intellectui speculativo in moralibus convenire potest duplex veritas, alia speculativa, alia practica, immò potest ea carere; ita etiam convenire potest duplex certitudo, nempe speculativa, & practica; ita tamen ut certitudo speculativa non sit de necessitate intellectus practici, ut patet in iudicio invincibiliter erroneo dictante hoc esse præceptum; certitudo autem practica essentialis sit intellectui practico, seu conscientie. Quare Caram. bene, me iudice, tom. 4. Theol. Mor. Fund. in qu. Proximali distinguit inter veritatem, & veracitatem; & quod communiter Doctores vocant veritatem speculativam, vocat ille absolute veritatem, quæ sumitur à conformitate cum objecto ut est in re: & quod communiter dicitur veritas practica, vocat veracitatem, quæ est ipsum esse, quod objectum habet in nostra mente, & opinione, independentem ab eo quod habet à parte rei; seu quatenus illud conformatur principiis morum. Rursus veritatem speculativam vocat veritatem quoad se; & veracitatem vocat veritatem quoad nos, l.c. n. 19. & fortè in hoc sensu Academicus Genuensis, in quem P. Muniessa stylum exercet, intelligit veracitatem.

Acad.
P. Mun.

§. II.

Alia.

SUMMARIUM.

Quid certitudo veritatis speculativæ, quid veritatis practicæ? n. 27.

Quid certitudo moralis, quid evidentia moralis? n. 28.

Hæc excludit omnem etiam imprudentem summam, non illa, ib.

Utramque confundit P. Eliz. ib.

Certitudo moralis, ait rectè Mastrius, etsi non sit vera certitudo, in ordine ad mores perinde est, ac si esset vera, ib.

Certitudo moralis sape sumitur à communi prudentum iudicio; immò in aliquibus materiis non nisi ab illo, n. 29.

Minus requiritur, ut excludatur dubium, quam ut formido, n. 30.

Assensus etsi imprudens excludit omne dubium, etsi imprudenter, ib.

Formido prudens, & imprudens à quo assensus excludatur? ib.

Non omne, quod excludit prudentem falsi formidinem, excludit falsitatem, ib.

Actus verus, sed imprudens, excludit falsitatem, non vero prudentem falsi formidinem. Actus falsus, sed prudens excludit prudentem falsi formidinem, non vero falsitatem, ib.

Sola veritas excludit falsitatem; & sola saltem certitudo moralis prudentem falsi formidinem, ib.

Certitudo moralis alia est perfecta, quæ omnem prudentem falsi formidinem excludit; alia imperfecta, quæ non excludit omnem prudentem falsi formidinem, n. 31.

Card. de Lugo ait, quod sit certum certitudinem morali imperfectam, quod hæc Hostia sit consecrata, ib.

Et ideo non satis, ut credam fide Divinam, etsi sit satis, ut teneam eam Hostiam adorare, ib.

Certitudo moralis perfecta videtur accedere evidentie moralis; sicut certitudo moralis imperfecta accedit probabilitati, n. 32.

Per me certitudo moralis, etsi imperfecta, excludit omnem prudentem formidinem oppositum, n. 33. & 34.

Similiter juxta me non tantum teneor adorare Hostiam expositam, sed etiam credere fide Divinam esse ibi Christum D. n. 35. & 36.

Si objectum non sit, ut affirmat actus fidei, talis actus erit tantum putative fidei Divina, etsi revera meritorius, ib. & 37. & 38.

Magna probabilitas pro una parte, & nulla pro alia facit certitudinem moralem. Exemplifico, n. 38.

Certitudo moralis, etsi ratione boni communis altera-